

İlgili Kanun / Madde
7036 S. İşMK/3

T.C
YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2022/12111
Karar No. 2022/11575
Tarihi: 10.10.2022

- ARABULUCU ANLAŞMA TUTANAĞININ NİTELİĞİ
- ANLAŞMA TUTANAĞINI TARAFLAR VEKİLLERİ VE ARABULUCUNUN İMZALADIĞI DURUMLARDA ANLAŞMA TUTANAĞININ İLAM NİTELİĞİNDE OLACAĞI
- İLAM NİTELİĞİNDE OLAN ARABULUCULUK ANLAŞMA TUTANAĞI İÇİN İCRA EDİLEBİLİRLİK ŞERHİNE GEREK OLMADIĞI
- SADECE ARABULUCU VE TARAF VEKİLLERİNİN İMZALAMIŞ OLDUĞU ARABULUCULUK ANLAŞMA TUTANAĞI İÇİN İCRA EDİLEBİLİRLİK ŞERHİ GEREKTİĞİ

ÖZETİ: Taraflar arabuluculuk faaliyeti sonunda bir anlaşmaya varırlarsa, bu anlaşma belgesinin icra edilebilirliğine ilişkin şerh verilmesini talep edebilirler. Dava açılmadan önce arabuluculuğa başvurulmuşsa, anlaşmanın icra edilebilirliğine ilişkin şerh verilmesi, arabulucunun görev yaptığı yer sulh hukuk mahkemesinden talep edilebilir. Davanın görülmesi sırasında arabuluculuğa başvurulması durumunda ise anlaşmanın icra edilebilirliğine ilişkin şerh verilmesi, davanın görüldüğü mahkemeden talep edilebilir. Bu şerhi içeren anlaşma, ilam niteliğinde belge sayılır. İcra edilebilirlik şerhinin verilmesi, çekişmesiz yargı işidir ve buna ilişkin inceleme dosya üzerinden yapılır. Ancak arabuluculuğa elverişli olan aile hukukuna ilişkin uyuşmazlıklarda inceleme duruşmalı olarak yapılır. Bu incelemenin kapsamı anlaşmanın içeriğinin arabuluculuğa ve cebri icraya elverişli olup olmadığı

hususlarıyla sınırlıdır. Anlaşma belgesine icra edilebilirlik şerhi verilmesi için mahkemeye yapılacak olan başvuru ile bunun üzerine verilecek kararlara karşı ilgili tarafından istinaf yoluna gidilmesi hâlinde, maktu harç alınır. Taraflar anlaşma belgesini icra edilebilirlik şerhi verdirmeden başka bir resmî işlemde kullanmak isterlerse, damga vergisi de maktu olarak alınır.(4)

Taraflar ve avukatları ile arabulucunun birlikte imzaladıkları anlaşma belgesi, icra edilebilirlik şerhi aranmaksızın ilam niteliğinde belge sayılır.

Dosyadaki bilgi ve belgelere göre kararın İlgili Hukuk kısmının (5) numaralı paragrafında yer verilen 6325 sayılı Kanun'un 18 inci maddesinin ikinci fıkrası doğrultusunda icra edilebilirlik şerhi verilmesi istemiyle arabulucunun görev yaptığı Sulh Hukuk Mahkemesine yapılan bir başvuru da sözkonusu değildir.

Şu halde arabulucu tarafından düzenlenen 01.11.2021 tarihli anlaşma belgesi, ilam niteliğinde belge değildir.

İlk Derece Mahkemesince, davacının ilam niteliğinde bir belge ile ilâmsız icra yolu ile takip başlatılmasında hukuki yararının olmadığı kabul edilmesi; işin esasına girilerek değerlendirme yapılmamış olması hatalıdır.

Taraflar arasında, İlk Derece Mahkemesinde görülen itirazın iptali davasında davanın reddine karar verilmiştir.

İlk Derece Mahkemesince kesin olarak verilen kararın kanun yararına temyizden incelenmesi Adalet Bakanlığı tarafından istenilmiş olmakla; dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; 05.10.2021 tarihinde dava şartı olarak arabulucuya başvuru yapıldığını, akabinde davalı taraf ile görüşmelere başlandığını, yapılan görüşmeler neticesinde 02.11.2021 tarihinde davacı asıla 8.000,00 TL ödenmesinin kararlaştırıldığını, ödemenin yapılmaması sebebiyle davalı Şirket aleyhine 2021/37028 Esas numaralı dosya ile icra takibi başlatıldığını, davalı tarafça icra takibine itiraz edildiğini; ancak yapılan itirazın hukuki dayanaktan yoksun olduğunu ileri sürerek itirazın iptali ile takibin devamına karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı vekili cevap dilekçesinde; davacı ile yapılan arabuluculuk görüşmeleri sonucu hazırlanmış anlaşma metni ilam niteliğinde bir belge olduğundan ilâmsız icra

takibine konu edilmesinin söz konusu olamayacağını, bu durumun kanuna aykırılık teşkil ettiğini, elinde ilam niteliğinde belge bulunan alacaklının ilâmlı icra yoluyla daha kolay, daha ucuz ve daha hızlı bir şekilde alacağına kavuşabileceğini, alacaklının daha kolay bir yol olan ilâmlı takip yerine daha uzun sürebilecek ve daha masraflı olan ilâmsız takibi seçmekte hiçbir hukuki yararı bulunmadığını, dava konusu alacağın 04.11.2021 tarihinde ödendiğini, davacı tarafından başlatılan 03.11.2021 tarihli icra takibi ve itirazın iptali davasının hukuki hiçbir dayanağı bulunmadığını, davacı tarafın alacağı ödendiği halde icra inkar tazminatı alabilmek için kötüniyetli hareket ederek söz konusu davayı açtığını savunarak davanın reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile davacının alacağının dayanağının arabuluculuk tutanağından kaynaklandığı, ilâm niteliğinde olan bir belgenin bulunması halinde davacının ilâmsız takip yoluna başvurmada hukuki yararının bulunmadığı, kötüniyet tazminatı koşullarının oluşmadığı gerekçesiyle davanın dava şartı yokluğu sebebi ile reddine karar verilmiştir.

IV. BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ KARARI

1.İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili istinaf başvurusunda bulunmuştur.

2.Bölge Adliye Mahkemesinin 30.06.2022 tarihli ve 2022/1288 Esas, 2022/1342 karar sayılı kararı ile İlk Derece Mahkemesi kararının miktar itibarıyla kesin olduğu gerekçesiyle istinaf başvurusunun reddine karar verilmiştir.

V. KANUN YARARINA TEMYİZ

A. Kanun Yararına Temyiz Yoluna Başvuran

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararının kanun yararına temyizden incelenmesi Adalet Bakanlığı tarafından istenilmiştir.

B. Temyiz Sebepleri

Adalet Bakanlığı; tarafların anlaşmalarına dair arabuluculuk son tutanağının sadece vekilleri tarafından imzalandığını ve icra edilebilirlik şerhi de verilmemiş olduğunu, bu hâliyle ilam mahiyetinde olmayan tutanağa istinaden ilâmsız icra takibi başlatılmasında isabetsizlik bulunmadığını, itirazın iptali istemli davada hukuki yarar bulunduğu dikkate alınıp işin esasına girilerek yapılacak inceleme ve değerlendirmenin sonucuna göre bir karar verilmesi gerektiğini belirterek İlk Derece Mahkemesi kararının kanun yararına bozulması istemi ile kanun yararına temyiz yoluna başvurmuştur.

C. Gerekçe

1. Uyuşmazlık ve Hukuki Nitelendirme

Uyuşmazlık; dava şartı olan arabuluculuk süreci sonucunda düzenlenen anlaşma belgesinin, ilam niteliğinde bir belge olup olmadığı, davacının anlaşma belgesi ile ilâmsız icra takibi başlatılmasında hukuki yararının bulunup bulunmadığına ilişkindir.

2. İlgili Hukuk

1. 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (6100 sayılı Kanun) 363 üncü maddesinin birinci fıkrası uyarınca ilk derece mahkemelerinin kesin olarak verdikleri kararlar ile istinaf incelemesinden geçmeden kesinleşmiş bulunan kararlarına karşı, yürürlükteki hukuka aykırı bulunduğu ileri sürülerek Adalet Bakanlığı tarafından kanun yararına temyiz yoluna başvurulur.

2. Temyiz talebi Yargıtayca yerinde görüldüğü takdirde, 6100 sayılı Kanun'un 363 üncü maddesinin ikinci fıkrası uyarınca karar kanun yararına bozulur ve bu bozma, kararın hukuki sonuçlarını ortadan kaldırmaz.

3. 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun (7036 sayılı Kanun) "Dava şartı olarak arabuluculuk" kenar başlıklı 3 üncü maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Kanuna, bireysel veya toplu iş sözleşmesine dayanan işçi veya işveren alacağı ve tazminatı ile işe iade talebiyle açılan davalarda, arabulucuya başvurulmuş olması dava şartıdır."

4. 7036 sayılı Kanun'un 3 üncü maddesinin yirmi birinci fıkrası ise şu şekildedir:

"Bu maddede hüküm bulunmayan hâllerde niteliğine uygun düştüğü ölçüde 7/6/2012 tarihli ve 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu hükümleri uygulanır."

5. 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu'nun (6325 sayılı Kanun) "Tarafların anlaşması" kenar başlıklı 18 inci maddesi aşağıda yazılı şekildedir:

"(1) Arabuluculuk faaliyeti sonunda varılan anlaşmanın kapsamı taraflarca belirlenir; anlaşma belgesi düzenlenmesi hâlinde bu belge taraflar ve arabulucu tarafından imzalanır.

(2) Taraflar arabuluculuk faaliyeti sonunda bir anlaşmaya varırlarsa, bu anlaşma belgesinin icra edilebilirliğine ilişkin şerh verilmesini talep edebilirler. Dava açılmadan önce arabuluculuğa başvurulmuşsa, anlaşmanın icra edilebilirliğine ilişkin şerh verilmesi, arabulucunun görev yaptığı yer sulh hukuk mahkemesinden talep edilebilir. Davanın görülmesi sırasında arabuluculuğa başvurulması durumunda ise anlaşmanın icra edilebilirliğine ilişkin şerh verilmesi, davanın görüldüğü mahkemeden talep edilebilir. Bu şerhi içeren anlaşma, ilam niteliğinde belge sayılır.(4)

(3) İcra edilebilirlik şerhinin verilmesi, çekişmesiz yargı işidir ve buna ilişkin inceleme dosya üzerinden yapılır. Ancak arabuluculuğa elverişli olan aile hukukuna ilişkin uyuşmazlıklarda inceleme duruşmalı olarak yapılır. Bu incelemenin kapsamı anlaşmanın içeriğinin arabuluculuğa ve cebri icraya elverişli olup olmadığı hususlarıyla sınırlıdır. Anlaşma belgesine icra edilebilirlik şerhi verilmesi için mahkemeye yapılacak olan başvuru ile bunun üzerine verilecek kararlara karşı ilgili tarafından istinaf yoluna gidilmesi hâlinde, maktu harç alınır. Taraflar anlaşma belgesini icra edilebilirlik şerhi verdirmeden başka bir resmî işlemde kullanmak isterlerse, damga vergisi de maktu olarak alınır.(4)

(4) (Ek: 12/10/2017-7036/24 md.) Taraflar ve avukatları ile arabulucunun birlikte imzaladıkları anlaşma belgesi, icra edilebilirlik şerhi aranmaksızın ilam niteliğinde belge sayılır.

(5) (Ek: 12/10/2017-7036/24 md.) Arabuluculuk faaliyeti sonunda anlaşmaya varılması hâlinde, üzerinde anlaşılan hususlar hakkında taraflarca dava açılmaz."

3. Değerlendirme

1. Dava şartı olan arabuluculuk sürecinde, arabulucu tarafından düzenlenen 01.11.2021 tarihli son tutanak incelendiğinde, sürecin anlaşma ile sonuçlandığı görülmektedir. İlk Derece Mahkemesince sözü edilen anlaşma belgesi, ilam niteliğinde belge olarak kabul edilmiştir. Ne var ki 01.11.2021 tarihli belge, sadece taraf vekilleri ve arabulucu tarafından imzalanmış; asıllar tarafından imzalanmamıştır.

2. Kararın İlgili Hukuk kısmının (5) numaralı paragrafında yer verilen 6325 sayılı Kanun'un 18 inci maddesinin beşinci fıkrasına göre arabulucu tarafından düzenlenen anlaşma belgesinin, icra edilebilirlik şerhi olmaksızın ilam niteliğinde belge kabul edilmesi; taraflar ve avukatları ile arabulucunun tutanağı birlikte imzalamaları halinde mümkündür.

3. Dosyadaki bilgi ve belgelere göre kararın İlgili Hukuk kısmının (5) numaralı paragrafında yer verilen 6325 sayılı Kanun'un 18 inci maddesinin ikinci fıkrası doğrultusunda icra edilebilirlik şerhi verilmesi istemiyle arabulucunun görev yaptığı Sulh Hukuk Mahkemesine yapılan bir başvuru da sözkonusu değildir.

4. Şu halde arabulucu tarafından düzenlenen 01.11.2021 tarihli anlaşma belgesi, ilam niteliğinde belge değildir.

5. İlk Derece Mahkemesince, davacının ilam niteliğinde bir belge ile ilâmsız icra yolu ile takip başlatmasında hukuki yararının olmadığını kabul edilmesi; işin esasına girilerek değerlendirme yapılmamış olması hatalıdır.

VI. KARAR

Açıklanan sebeple;

Adalet Bakanlığının 6100 sayılı Kanun'un 363 üncü maddesinin birinci fıkrasına dayalı kanun yararına temyiz isteminin kabulü ile kararın sonuca etkili olmamak üzere KANUN YARARINA BOZULMASINA,

Dava dosyasının Mahkemesine, kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına gönderilmesine,

10.10.2022 tarihinde oy birliğiyle karar verildi. Bu maddede hüküm bulunmayan hâllerde niteliğine uygun düştüğü ölçüde 7/6/2012 tarihli ve 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu hükümleri uygulanır."

5. 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu'nun (6325 sayılı Kanun) "Tarafların anlaşması" kenar başlıklı 18 inci maddesi aşağıda yazılı şekildedir:

"(1) Arabuluculuk faaliyeti sonunda varılan anlaşmanın kapsamı taraflarca belirlenir; anlaşma belgesi düzenlenmesi hâlinde bu belge taraflar ve arabulucu tarafından imzalanır.

(2) Taraflar arabuluculuk faaliyeti sonunda bir anlaşmaya varırlarsa, bu anlaşma belgesinin icra edilebilirliğine ilişkin şerh verilmesini talep edebilirler. Dava açılmadan önce arabuluculuğa başvurulmuşsa, anlaşmanın icra edilebilirliğine ilişkin şerh verilmesi, arabulucunun görev yaptığı yer sulh hukuk mahkemesinden talep edilebilir. Davanın görülmesi sırasında arabuluculuğa başvurulması durumunda ise anlaşmanın icra edilebilirliğine ilişkin şerh verilmesi, davanın görüldüğü mahkemeden talep edilebilir. Bu şerhi içeren anlaşma, ilam niteliğinde belge sayılır.(4)

(3) İcra edilebilirlik şerhinin verilmesi, çekişmesiz yargı işidir ve buna ilişkin inceleme dosya üzerinden yapılır. Ancak arabuluculuğa elverişli olan aile hukukuna ilişkin uyuşmazlıklarda inceleme duruşmalı olarak yapılır. Bu incelemenin kapsamı anlaşmanın içeriğinin arabuluculuğa ve cebri icraya elverişli olup olmadığı hususlarıyla sınırlıdır. Anlaşma belgesine icra edilebilirlik şerhi verilmesi için mahkemeye yapılacak olan başvuru ile bunun üzerine verilecek kararlara karşı ilgili tarafından istinaf yoluna gidilmesi hâlinde, maktu harç alınır. Taraflar anlaşma belgesini icra edilebilirlik şerhi verdirmeden başka bir resmî işlemde kullanmak isterlerse, damga vergisi de maktu olarak alınır.(4)

(4) (Ek: 12/10/2017-7036/24 md.) Taraflar ve avukatları ile arabulucunun birlikte imzaladıkları anlaşma belgesi, icra edilebilirlik şerhi aranmaksızın ilam niteliğinde belge sayılır.

(5) (Ek: 12/10/2017-7036/24 md.) Arabuluculuk faaliyeti sonunda anlaşmaya varılması hâlinde, üzerinde anlaşılan hususlar hakkında taraflarca dava açılmaz."

3. Değerlendirme

1. Dava şartı olan arabuluculuk sürecinde, arabulucu tarafından düzenlenen 01.11.2021 tarihli son tutanak incelendiğinde, sürecin anlaşma ile sonuçlandığı görülmektedir. İlk Derece Mahkemesince sözü edilen anlaşma belgesi, ilam niteliğinde belge olarak kabul edilmiştir. Ne var ki 01.11.2021 tarihli belge, sadece taraf vekilleri ve arabulucu tarafından imzalanmış; asıllar tarafından imzalanmamıştır.

2. Kararın İlgili Hukuk kısmının (5) numaralı paragrafında yer verilen 6325 sayılı Kanun'un 18 inci maddesinin beşinci fıkrasına göre arabulucu tarafından düzenlenen anlaşma belgesinin, icra edilebilirlik şerhi olmaksızın ilam niteliğinde belge kabul edilmesi; taraflar ve avukatları ile arabulucunun tutanağı birlikte imzalamaları halinde mümkündür.

3. Dosyadaki bilgi ve belgelere göre kararın İlgili Hukuk kısmının (5) numaralı paragrafında yer verilen 6325 sayılı Kanun'un 18 inci maddesinin ikinci fıkrası doğrultusunda icra edilebilirlik şerhi verilmesi istemiyle arabulucunun görev yaptığı Sulh Hukuk Mahkemesine yapılan bir başvuru da sözkonusu değildir.

4. Şu halde arabulucu tarafından düzenlenen 01.11.2021 tarihli anlaşma belgesi, ilam niteliğinde belge değildir.

5. İlk Derece Mahkemesince, davacının ilam niteliğinde bir belge ile ilâmsız icra yolu ile takip başlatmasında hukuki yararının olmadığı kabul edilmesi; işin esasına girilerek değerlendirme yapılmamış olması hatalıdır.

VI. KARAR

Açıklanan sebeple;

Adalet Bakanlığının 6100 sayılı Kanun'un 363 üncü maddesinin birinci fıkrasına dayalı kanun yararına temyiz isteminin kabulü ile kararın sonuca etkili olmamak üzere KANUN YARARINA BOZULMASINA,

Dava dosyasının Mahkemesine, kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına gönderilmesine,

10.10.2022 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.